

המשך מעמוד קודם

כידוע, חז"ל תקנו תקנות רבות כאות זכר לחורבן בית המקדש. הגמרא (בבא בתרא ס/ב) אף אומרת, כי לאחר חורבן בית המקדש השני היו שביקשו לאסור אכילת בשר ושתיית יין, אך חכמים לא קיבלו את דעתם, משום שאין הציבור יכול לעמוד בגזירה זו.

צביעת אמה על אמה בצבע שחור: אחת מן התקנות שנועדו לשמר את זכר החורבן מדור לדור, היא שיר שטח של אמה על אמה בלתי מסוייד כנגד הפתח, וכפי שפוסק ה"שולחן ערוך" (או"ח סי' תקס"ט סעי' א') "ומשייר אמה על אמה כנגד הפתח בלא סיד". אלא, שנחלקו הדעות, אם די בצביעת שטח זה בצבע שחור. לדעת פוסקים רבים (הלבוש, השל"ה, המג"א, העט"ז והפמ"א), שיר אמה על אמה בלא סיד בלבד, היא הדרך הראויה לזכרון החורבן. אולם, בעל ה"אליה רבה" מביא מדברי בעל ה"אגודה", שגם צביעת שטח זה בצבע שחור, די בה כדי לציין זכר לחורבן. הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ("אגרות משה" או"ח ח"ג סי' פ"ח) כותב, כי "הרבה חסידים ואנשי מעשה נהגו כן" וצבעו בשחור, וכי "ודאי צריך ללמד עליהם זכות".

ללימוד זכות זו מסתייע בעל ה"אגרות משה" בדברי סוגייתנו. בה אנו מוצאים את הנהגתו של אליעזר זעירא, שלבש שחורים כאות אבילות על חורבן הבית, למרות היותו תלמיד חכם המצווה להלך בבגדים נאים. הרי לנו ש"סימן אבילות", אינו כיעור הבית או הליכה בבגדים שאינם נאים, אלא אות וסימן המציין את האבילות. לפיכך, ניתן להבין את דעת הפוסקים, כי די בצביעת אמה על אמה זו בצבע שחור כדי לציין את האבילות, שהרי "זכר לחורבן אינו אמור להיות דבר של כיעור אלא סמל לאבילות, והצבע השחור מסמל זאת. מעניין לציין את קושייתו של האדמו"ר מצאנז זצ"ל, מדוע נזפו חכמים באליעזר זעירא על יהירותו, ופסקו מכך רק לאחר שנודע להם כי תלמיד חכם הוא. כלום, עם הארץ אינו רשאי להתאבל על החורבן?

הצער האמיתי על חורבן הבית: מבאר האדמו"ר מצאנז זצ"ל בספרו שו"ת "דברי יציב" (או"ח סי' רל"ח), שעיקר האבילות על חורבן בית המקדש אינה על כך שאיננו יושבים איש תחת גפנו ותחת תאנתו, אלא על ביטול התורה, כדברי הגמרא (חגיגה ה/ב) "כיון שגלו ישראל ממקומן אין לך ביטול תורה גדול מזה". ממילא, רק מי שעוסק בתורה מתאבל בכנות על חורבן הבית, כיון שהוא זה המכיר בהפסד הרוחני העצום שנגרם לעם ישראל מידי יום בעטיו של חורבן בית המקדש.

דף ס/א ליהוי כזורה ורוח מסייעתו

פתיחת מקרר בשבת

הגמרא בסוגייתנו מבארת, שיתכן שאדם יעשה מעשה מסויים, עליו יהיה חייב כמחלל שבת, אך יהיה פטור עליו מדיני נזיקין. כגון, אדם שליבה את האש, אך לולא עזרת הרוח היא לא היתה גדלה ומתעצמת ולא היתה שורפת. אדם זה פטור מדיני נזיקין, מאחר שבמעשהו בלבד אין משום ליבוי האש, אלא **סיוע** לרוח בלבד, ולפיכך, אין מעשה זה אלא גרמא, ובדיני נזיקין אין חייבים על גרמא. לעומת זאת, העושה כן בשבת חייב משום "מבעיר", שכן, בשבת אסרה התורה "מלאכת מחשבת".

להבנת מושג זה של "מלאכת מחשבת", נוכל להעזר בדוגמה שמביאה הגמרא, לגבי אדם הזורה חיטים בשבת והרוח מפרידה את הפסולת מן הגרעינים. אדם זה חייב על מלאכה מדאורייתא למרות שהרוח היא זו המפרידה את הפסולת מן הגרעינים. בביאור הדבר מסביר רבינו חננאל (שבת קכ"ב ד"ה "אמר רב יהודה"), כי מאחר שעל ידי פעולתו מתקיימת מלאכה שהוא **חושב** עליה וחפץ בה, הרי הוא עובר על איסור תורה. [נעי' ברא"ש בסוגייתנו החולק ומפרש באופן אחר].

מפורסמת היא הבעיה, האם בשבת מותר לפתוח את דלת המקרר החשמלי, כאשר המנוע אינו פועל. כידוע, מנוע המקרר מופעל על ידי ווסת חום [טרמוסטט], האחראי על הדלקת המנוע ועל כיבוי בהתאם לתנאי הקור והחום השוררים במקרר. לפיכך, מאחר שעם פתיחת דלת המקרר נכנס לתוכו חום הגורם להפעלת המנוע, יש לברר אם בשבת מותר לפתוח את המקרר כאשר המנוע אינו פועל.

בעל ה"חלקת יעקב" (שו"ת או"ח סי' ע"ז ע"ז) הכריע, כי בשבת אסור לפתוח את דלת המקרר כאשר מנועו אינו פועל. שכן, הפותח את דלת המקרר, גורם לכניסת אויר חם שיפעיל את המנוע, ובכך, הוא נעשה שותף להפעלת המקרר. ואף שאין הוא מפעילו בעצמו, זוהי "**מלאכת מחשבת**" המוזכרת בסוגייתנו, היינו: שאסור לעשות פעולה מתוך מחשבה ורצון שבעקבותיה תתבצע מלאכה. והרי ברור לכל, שהפותח דלת מקרר מעוניין בהפעלת המנוע בעת כניסת האוויר החם, שאם לא כן, מוצרי המזון שבתוכו עלולים לרדת לטמיון. על כן, בשבת אין לפתוח את דלת המקרר, אלא כאשר המנוע פועל, שאז אין פתיחת הדלת גורמת להפעלת המנוע.

אולם, הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל ("ימנחת שלמה" ח"א סי' י"ז) חולק על כך, ומאריך לבאר מדוע לכתחילה מותר בשבת לפתוח את דלת המקרר גם כאשר המנוע אינו פועל. אחד מטעמיו הוא, שאין לדמות מלאכת "זורה" לפתיחת מקרר. שהרי, הזורה ברוח עושה פעולת זריה והרוח בוררת את המוץ מן

המשך בעמוד הבא

המשך מעמוד קודם

שולחן, עשרות רבות של שולחנות עגולים, שסביבם יושבים יהודים מאושרים. **הוא צדק.**

שבוע לפני סוף השנה, כאשר כולנו מתפללים, שתכלה שנה וקללותיה ותחל שנה וברכותיה, נערך בגני התערוכה בתל אביב כנס ראשון, נדיר במינו, של "קהילות מאורות הדף היומי". האירוע כלל את כל המאפיינים ההופכים ערב מעין זה לאירוע מכובד, שלא יישכח במהרה. גדולי ישראל באו להביע את הערכתם. נואמים מפורסמים. כאלף וחמש מאות מוזמנים. תזמורת ומקהלות משובחות. תאורה רכה ונעימה. פרחים ססגוניים. מערכות כלים מפוארות. ארגון מופתי. מנחה מוכשר. נאומים מרתקים. תלמידי חכמים. אישי ציבור. אנשי עסקים. בקיצור, אירוע מכובד. אבל לעיקר עוד לא הגענו.

יהודים רזים, אומללים, עם צורות דלים על שכמיהם, נראו מובלים אל מותם, על מסכי הענק שבאולם האירועים. הרב מינץ שליט"א ניאות בטוב ליבו להקרין לבאי הכינוס הגדול מסמך תיעודי מרתק, המציין אבני דרך, ושעות של גאות ושפל ביומנו הארוך של העם היהודי מאז השואה.

בכל מקום, בכל עת ובכל מצב, נתפס היהודי בדף הגמרא שבו נטועים שורשיו. תחת המסכים הגדולים ישבו התשובות הניצחות לצור הנאצי. קהילות קהילות, ממקומות שונים ברחבי ארצנו הקדושה, שזכו לסיים את סדר נשים ולהתחיל את סדר נזיקין, כאשר הם זוכים להוקרתו של הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א שהטריח את עצמו להגיע אל הכינוס כדי להביע את חיבתו ללומדי הדף היומי.

"התנערי מעפר קומי". יש לנו את התכונה הזו. יש לנו את הכוחות לקום מן העפר, מן ההשפלה, התבוסה, הכאב, הרגשת החידלון, להתחיל מהתחלה, מבראשית ברא אלוקים.

במהלך הערב המכונד, גם נאם, הר"ר מרדכי זיסר הי"ד, מעמודי התווך של מפעל "מאורות הדף היומי" אשר בטוב לבו תרם את הערב הנכבד לעילוי נשמת הוריו ז"ל, שבכשרון רב פרש בפני קהל השומעים המרותק את רגשותיו ההומים למראה המיוחד שנגלה לעיני באי הכנס. בתוך דבריו הוא הביא הסבר נפלא של המלבי"ם, למילים "ובחרת בחיים" אשר בהן הקב"ה מצווה אותנו "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך".

נשאלת איפוא השאלה, מה היא בדיוק הטענה, שבשמה הפסוק קורא לנו לבחור בחיים. הרי הוא אינו מבטיח ברכה מסויימת כתמורה לבחירה בחיים, אלא הפסוק מציע ואומר, "ובחרת בחיים", כדי... שתחיה. הרי ברור הדבר, שאדם הבחר בחיים - חי. אומר המלבי"ם, כי עלינו לדעת, שאדם הלומד תורה הוא הנקרא אדם חי, ובכך הוא מגשים את ייעודו, את מטרותו. על כן אומרת התורה, יהודי, "ובחרת בחיים", **למד תורה! קבע עיתים לתורה! למען תחיה אתה וזרעך!**

דבריו של המלבי"ם, ראויים, מפאת חשיבותם, להיחקק על טס של זהב בכל

המשך בעמוד הבא

המשך מעמוד קודם

הגרעניים **המשך ישיר** לפעולתו. לעומת זאת, לאחר פתיחת דלת המקרר נדרשות מספר פעולות הגוררות זו את זו כדי להפעיל את המנוע, שהרי החום גורם להתפשטות גזו, המנפח את המפוח, שמחבר את הזרם, ואין הוא מופעל באופן מיידי עם פתיחת דלת המקרר. עקב כך, ברור, איפוא, שאין לייחס את הפעלת המנוע לאדם שפתח את דלת המקרר.

לסיום, מן הראוי לציין, כי כדי לצאת מידי ספק נוהגים רבים וגם טובים כעצתו של בעל ה"מנחת יצחק" (ח"ב סי' ט"ז), שהציע לחבר את המקרר לשעון שבת. כך, בזמן שהמקרר מנותק לחלוטין מזרם החשמל, אין כל בעיה לפתוח את דלת המקרר, מאחר שהמנוע אינו מסוגל לפעול בשעה שהוא מנותק מן הזרם. (ע"י עוד בספר "שמירת שבת כהלכתה" פ"י סעי' י"ב).

דף ס/ב מהו להציל עצמו בממון חבירו

האם מותר לאדם להציל את חייו תוך גרימת נזק לרכוש הזולת?

הגמרא בסוגייתנו מספרת, שהפלשתים, אויביו של דוד המלך היו מסתתרים בתוך שדות תבואה, ועל כן הוא שאל את חכמי הסנהדרין, אם רשאי הוא להצית את שדות התבואה הללו שהיו שייכים ליהודים. חכמי הסנהדרין השיבו לו, כי למרות שאסור לאדם להציל את עצמו בממון חבירו, אך לו מותר לעשות כן, מלך פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו".

לכאורה, מדברי הגמרא משמע, כי הסנהדרין פסקו, שאסור לאדם להציל את זמיו על ידי גרימת נזק לממון חבירו, אלא עליו למסור את נפשו ובלבד שלא להזיק את ממון חבירו. ואכן, בעל ה"בניין ציון" (סי' קס"ז) סובר, כי זוהי דעת רש"י (ד"ה "ויצילה") בסוגייתנו. אלא, שרבים הם המפרשים התמהים על כך, שהרי מדובר בפיקוח נפש, ועל כן הם מבארים שרש"י סובר כדעת בעלי התוספות (ד"ה "מהיה") והרא"ש בסוגייתנו, שאין כל ספק שאדם רשאי להזיק את ממון חבירו כדי להציל את עצמו. ושאלת דוד המלך היתה, אם לאחר מכן עליו לשלם לחבירו על הנזק שנגרם על ידו, ועל כך ענו לו חכמי הסנהדרין, שהמזיק חייב לשלם, אך הוא פטור משום היותו מלך.

ואמנם, פסק ה"שולחן ערוך" (ח"מ סי' שני"ט סעי' ד'), שאדם המצא בסכנת חיים רשאי להזיק את ממון חבירו כדי להציל את עצמו, אך זאת עליו לעשות מתוך ידיעה שמוטלת עליו החובה לפצות את בעל החפץ שניזוק. אולם, המהר"ם שיק (יו"ד שמו"ז שמו"ח) מציין, כי אדם שאין בידו די ממון כדי לשלם עבור נזקיו, רשאי להזיק את ממון חבירו למרות ידיעתו שאין באפשרותו לשלם עבור הנזק.

גג העץ של האלמנה: שלהבותיה של דליקת ענק שפרצה בעיר מטרסדורף ביום י"ח באדר ב' ה'תקס"ב, כילו בתי עץ רבים של היהודים. פרנסי הקהילה חששו, שגם בית הכנסת יעלה באש על ספרי התורה שבו, הורו לשבור ולהסיר את גג ביתה של אלמנה שהתגוררה בסמיכות לבית הכנסת, כדי ליצור חיץ בין האש לבית הכנסת.

כאשר נרגעו הרוחות הורה ה"חתם סופר" (שו"ת ח"ב יו"ד סי' רל"ט) לגבאי הקהילה לשלם לאלמנה את דמי הנזק שנגרם לה, שהרי אפילו אדם המציל את נפשו בממון חבירו, חייב לפצותו על הנזק שנגרם לו. בדבריו הוא הוסיף, כי אין לטעון כלפיה שממילא היה ביתה נאכל בשריפה הגדולה, כיון שבאותה שעה בה הוסר גג ביתה, לא היתה כל וודאות שהאש אכן תאחוז בביתה. בנוסף לכך, יתכן שהיו מתקיימים בה דברי אב"י (סוכה נ"ב) "טוב לצדיק – טוב לשכיניו", ושכנותה לבית הכנסת היתה מצילה את ביתה.

דף סב/א ההוא גברא דבטש בכספתא דחבריה

שימוש בעוף קפוא ככספת לדולרים

מעשה ביהודי שעמד לעזוב את הארץ לתקופה מסויימת. לפני נסיעתו הוא מסר את מפתחות דירתו לידי שכנו ההגון והמסור, תוך שהוא מבקש ממנו, כי יואיל מידי פעם להכנס אל ביתו כדי לוודא שהכל כשורה. לאחר מספר ימים הבחין השכן שהמקרר פועל, וברצונו לחסוך בהוצאות החשמל של בעל הדירה הוא וידא כי אין בתוכו מוצרים הדורשים קיור, וניתק אותו מזרם החשמל. עברו מספר ימים, והשכן שנכנס שנית לדירה הבחין שסרררון אדיר פשה בה. סריקה קלה העלתה שהמקרר לא היה ריק לגמרי. עוף קפוא שהיה מונח במקפיא, הפשיר והפיץ את ריחו הדוחה. בלא אומר ודברים נטל השכן את העוף והשליכו לאשפה. כאשר בעל הבית חזר מנסיעתו, ראשית כל הוא ניגש אל המקרר, פתח את המקפיא, ומשנוכח שהעוף הקפוא איננו, הוא פתח בזעקות שבר. התברר, שבעל הדירה הטמין רבבות דולרים בתוך העוף הקפוא... המעשה המעניין הזה, הוליד שאלות הלכתיות רבות, אשר העיקריות שבהן, כפי שמבאר הגאון רבי יעקב ישעיה בלוי שליט"א (י'פתחי חושן"י פ"י סעי' ל"ט ס"ק פ"ט) נוגעות ישירות לסוגייתנו, כלהלן.

סוגייתנו עוסקת בשתי הלכות בהן אדם פטור מתשלום נזק לחבירו, משום שהוא לא ידע את ערכו של החפץ שניזוק בגינו. א. אדם שקיבל על עצמו שמירה על

המשך מעמוד קודם

שיעור של "מאורות הדף היומי", כדי לייקר את חשיבות לימוד התורה בעיני הלומדים ולעודד את הצטרפותם של יהודים נוספים למעגל הדף היומי.

יהודים יקרים. בימים אלו, העולם כולו מסתלט בין רגשות פחד, זעם, חלחלה ונקם. הבה נקומה אחים, יחדיו, נקבע עיתים ללימוד תורתו של מי שאמר והיה העולם, ונזכה לכתיבה וחתירה טובה ולביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

בברכת התורה

העצור

פנינים

דף ס"ב כלבים משחקים אליהו הנביא בא לעיר

מדוע צוחקים הכלבים?

בסוגייתנו מובא כי כאשר מלאך המוות בא לעיר, הכלבים בוכים. ואילו כאשר אליהו הנביא מגיע אל העיר, הכלבים צוחקים. נשאלת השאלה, מניין להם לכלבים על בואו של מלאך המוות או של אליהו הנביא. וגם אם הם יודעים על כך, מדוע דברי גורם להם לפרצי בדי צחוק?

הגאון רבי יוסף חיים זצ"ל (בסוגייתנו) מברך את הפשטות. כידוע, אליהו הנביא מגיע למקומות יישוב כדי להשתתף כסנדק בבריתות וילדי ישראל. כאשר עורכים ברית מילה, גם מכבדים את המשתתפים בסעודה מכובדת, ממנה גם נהנים הכלבים לאחר מכן, כאשר האשפות עורלים על גדותיהם...

לעומת זאת, כאשר מלאך המוות מטיל את חיתתו על העיר, ומגיפות ומחלות גורמים לאנשים להסתגר בבתיהם, איש אינו עורך סעודות מפוארות, האורחים מדירים את רגליהם והאשפות רישות גם הן.

נמצא, שלעיתים פניהם של הכלבים משמשות כמד למצב רוחם של בני העיר...

דברי חכמים

דף סב/ב ומדת ארבעה וחמישה

תשלומי ארבעה וחמישה

על עגל זהב

בסוגייתנו מובא, שהגונב שור או שה, נקנס להשיב לבעלים פי ארבעה או חמישה משווי הגניבה.

במדרש (שמות רבה וילנא פרשה ל') אנו מוצאים תשלום שונה לחלוטין. המדרש מספר: "אמרו ישראל להקב"ה. לפי ששור גבנו ועשינו עגל, לפיכך, ה' בקר שילמנו תחתיו שמתו תחתיו אבותינו במדבר".

המהר"ל דיסקין זצ"ל עומד על מדרש פליאה זה, מה כוונת המדרש באומרו שאבותינו שילמו תשלומי ארבעה וחמישה על חטא העגל, בכך שמתו במדבר? ומבאר באופן נפלא בספרו על התורה (דף ק"י):

כידוע, בני ישראל שהלכו במדבר, תרמו פעמיים מחצית השקל, לבניין המשכן ולקורבנות הציבור (עיי' רש"י שמות ל"ט). יוצא איפוא, שבני ישראל שמנו שש מאות ריבוא נפש, נתנו שש מאות אלף שקלים.

והנה, בחטא העגל השתתפו שלשת אלפים איש (שמות לב). עבור חטאם, על שניצלו את ממונו של הקב"ה לעשיית עבירה חמורה מעין זו, היה עליהם לשלם פי חמישה מערך עצמם. ערכו של אדם מגיל

המשך מעמוד קודם

דינר, והמפקיד אמר לו שהדינר עשוי כסף בעוד שלמעשה הדינר היה עשוי זהב, אין השומר חייב בדיני שמירה, אלא כשווי של דינר כסף, שהרי הוא לא קיבל על עצמו שמירה על דינר הזהב. **ב.** הגמרא מספרת על אדם, שהזיק כלי של חבירו. בעל הכלי, שתבע את המזיק, טען כי בתוך הכלי גם היו חפצים יקרים, ולפיכך, על המזיק לשלם לו את ערכם. אך רב אשי הסתפק אם המזיק חייב בכך, מאחר שהוא כלל לא העלה על דעתו שבתוך הכלי גם היו חפצים יקרים, ושלא דין מזיק זה כדין אדם ישן שהניחו לידו כלים שהוזקו על ידו בשנתו, שהוא פטור עליהם, מאחר שהוא אנוס לחלוטין בגורמו נזק זה. [זו דעת תוס' ד"ה "יומי", הרא"ש, הרמב"ן ועוד. ועי' ברשב"א שחולק]. להלכה פוסק הרמ"א (חו"מ סי' שפ"ח סעי' א' עי' ש"ך שם סעי' ד') שהמזיק פטור.

עתה, כאשר נבחן את המקרה של העוף הקפוא ניווכח, שהשכן טוב הלב **פטור מכל תשלום שהוא**. שהרי אין לטעון כלפיו שהוא קיבל על עצמו שמירה על הדירה ובכלל זה על רבבות הדולרים שהיו בעוף הקפוא, מאחר ששומר אינו חייב בדיני שמירה אלא על חפצים שקיבל על עצמו לשמור. ומכיון ששכן זה לא ידע על קיום רבבות הדולרים, הוא גם **לא קיבל על עצמו** לשמור עליהם. בנוסף לכך, גם אי אפשר לטעון כלפיו, שבלא כל קשר לחיובי השמירה שלו, יש לחייבו מדין מזיק בידים, מאחר שבמו ידיו הוא תפס את העוף המצחין על רבבות הדולרים שבתוכו והשליכם לאשפה, מכיון שאדם שהזיק חפץ מסויים ולא העלה על דעתו שיש בתוכו דברים יקרים, פטור מתשלום.

דף סב/ב יצאו שטרות שאין גופן ממון

דינם של שטרות הכסף בימינו

הגמרא בסוגייתנו דורשת מן הפסוק (שמות כב/ח) "על כל דבר פשע", כי תשלומי כפל מושתים על גנב, רק כאשר החפץ הגנוב הינו בעל ערך עצמי, כגון: כוס, ספסל או כל חפץ אחר, שערכו נובע מחמת עצמותו של החפץ. אולם, הגונב שטר חוב פטור מתשלומי כפל, מאחר ששטר חוב אינו חפץ בעל ערך עצמי, אלא כל מהותו היא כאמצעי לגביית חוב (רש"י ד"ה "אין גופן" ורש"י בשבועות לז' ד"ה "מיעט שטרות"). מאחר ששטר חוב נטול ערך עצמי, גם נאמר בגמרא (בכורות נא/א), שאדם אינו רשאי להעניק לכהן שטר חוב תמורת פדיון בנו, שהרי על האב לתת לכהן **כסף או שוה כסף**, ושטר חוב אינו בכלל הגדרה זו.

עריכת פדיון הבן בשטרות כסף: בתקופות קדומות, שווי המטבע ביטא את ערכה האמיתי של המתכת ממנה היתה עשויה המטבע. בתקופות מאוחרות יותר החל השימוש במטבעות ובשטרות נטולי ערך עצמי, שהשלטונות קבעו שהם מייצגים סכום מסויים המצוי במרתפי אוצר המדינה. ויש, איפוא, לדון האם הגדרתם של שטרות כסף אלו היא כשטר חוב נטול ערך עצמי. לשאלה זו השלכה לגבי הגונב שטרות כסף, האם הוא פטור מן הכפל, וכן אם אדם רשאי לקיים את מצוות פדיון הבן בשטרות אלו.

פוסקים רבים, בהם הגאון רבי יצחק אלחנן (שו"ת "עין יצחק" ח"א יו"ד סי' ל') וה"חזון איש" (יו"ד הלכות ריבית סי' ע"ב אות י'), סוברים, כי אין כל דמיון בין שטרות חוב לשטרות כסף. שכן, דווקא לשטרות חוב, שמהותם הוא אמצעי לגביית תשלום, אין מתייחסים כחפץ בעל ערך עצמי. אולם, לשטרות כסף, המהווים אמצעי תשלום וניתן לרכוש תמורתם עולם ומלואו, יש להתייחס כאל חפצים בעלי ערך עצמי, שהרי ייעודם הוא לשמש כמטבע עובר לסוחר. לפיכך, הגונב שטרות כסף מתחייב בתשלומי כפל, ואדם רשאי לפדות את בנו בשטרות אלו.

לעומתם, סובר ה"חתם סופר" (שו"ת חו"מ סי' קפ"ז, יו"ד סי' קל"ד), כי אמנם, יש להתייחס אל שטרות כסף כאל חפץ בעל ערך עצמי, אך כל זאת בדברים הנוגעים בין אדם לחבירו בלבד, כגון: תשלום כפל על גניבת שטרות כסף, וכדומה. אולם, אין האב רשאי לקיים מצוות פדיון הבן בשטרות כסף, שהרי פדיון הבן הוא מעשה מצווה, והתורה מצווה לתת לכהן "כסף", ואין אנו יכולים לכוונת את שטרות הכסף של ימינו כ"כסף". כלומר: אף שניתן להגדיר שטר כסף כחפץ בעל ערך עצמי, עדיין אין הדבר מעניק לו שם של "כסף".

לעילוי נשמת
הר"ר **אהרן יעקב**
ב"ר מאיר
קסטנבוים הי"ד
נפל במלחמת יום הכיפורים
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת
גבאי בית מדרשו
הרה"ח ר' **ראובן ב"ר**
דוד יהודה **בנט ז"ל**
נלב"ע יו"ה"כ תשנ"ו
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת
הר"ר **שמואל שמעלקא**
וסרמן ז"ל ב"ר יחיאל ז"ל
נלב"ע ז' תשרי תשל"ז
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י חתנו ובתו
ידידינו הר"ר **יעקב וינרוט**
ומשפ' שיחיו רמת גן

המשך מעמוד קודם

עשרים עד גיל חמישים, הוא חמישים שקל כמבואר בפרשת ערכין. אם כן, לצורך כפרתם היה צורך בסכום של שבע מאות וחמישים אלף שקל, שהוא הסכום של פי חמישה מערכם. ולפי שכאמור לא שילמו בני ישראל אלא שש מאות אלף שקלים, שהם ארבעה תשלומים, אך התשלום החמישי נמצא חסר. על כך אומר המדרש, ששלושת האלפים איש שהרג משה לאחר חטא העגל היו עבור אותו תשלום. וזוהי כוונתו "ה' בקר שילמנו שמתו אבותינו במדבר".

יצא לאור

בשמחה רבה הננו לבשר כי ב"ה

יצאו לאור הכרכים ג' ד'

מסדרת

"מאורות

הדף היומי"

ניתן להשיג בחנויות הספרים

המובחרות.

להזמנות טלפוניות, נא לפנות

למוקד הדף היומי

03-616-06-57

כתובת המערכת

רחוב חתם סופר 3 בני ברק ת.ד. 471

טל. 03-6160657 פקס. 03-5780243

מחלקת מנויים

המעוניינים להצטרף למנויי "מאורות

הדף היומי" בעברית או באנגלית

בדואר: נא לפנות לטל. 03-616-06-57

בדואר אלקטרוני: נא לפנות

dafyomi@hadaf-hayomi.com

בפקס: נא לפנות לפקס 03-574-82-72

המעוניינים להשתתף בהוצאת הגליון לאור להנצחת יקיריהם ולעילוי נשמתם, נא לפנות

03-616-06-57

נקודות הפצה בחו"ל

מנצ'סטר: הר"ר מנחם אדלר 44-161-7088575

לונדון: הר"ר יחזקאל אברט 020-84551997

בלגיה: הר"ר יעקב סנדורביץ 0475-263759

צרפת: הר"ר יהודה בוכינגר 333-88140301

ארה"ב ניו ג'רסי: הר"ר אייזיק פרי

201-871-5850

לוס אנג'לס: הר"ר שמואל לוינגר 818-5098880

מונטריאל: הר"ר שמואל צבי לקס 514-2744160

בארצות הברית

ניתן לקבל את הגליון "מאורות הדף היומי"

בעברית או באנגלית מידי שבוע בדואר

לפרטים נא לפנות לטל. 718-972-5756

לעילוי נשמת

הר"ר **ראובן גומבו ז"ל**

ב"ר צבי ז"ל

וזוג' מרת **פראדל גיטל** ע"ה

ב"ר שמואל ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

מרת **רבקה דימנטמן** ע"ה

ב"ר אלתר פנחס ז"ל נלב"ע כ"ד אלול תש"ס

ת.נ.צ.ב.ה.

הונצחה ע"י בעלה ידידינו הרה"ג

ר' משה דימנטמן שיחיו רחובות

בית המדרש למגיד שיעור הדף היומי ורבניו, מברכים את לומדי הדף היומי די בכל אתר ואתר ואת הנדיבים בעם המשתתפים בהרחבת מעגלי לומדי הדף היומי, בברכת שנה טובה

שיעורי הדף היומי שנוסדו על ידי בית המדרש "מאורות הדף היומי"
ונמסרים מידי יום ביומו על ידי רבני בית מדרשנו

ביהכ"נ יבנה רמת גן הרב א' בטיסט נוסד אלול תשס"א	משרד תווד עזריאל תל אביב הרב אליעזר יטקובסקי נוסד אלול תשס"א	ביהכ"נ יונה הנביא הרצליה הרב בן ציון פרישמן נוסד אלול תשס"א	ביה"כ אהל יעקב גבעתיים הרב אהרן ציביל נוסד אלול תשס"א
ביהכ"נ אריאל רעננה הרב חיים פרויליך נוסד אב תשס"א	ביהכ"נ קרית אליהו תל אביב הרב יצחק מיטלמן נוסד אלול תשס"א	בורסה, משרד שכטר נמדר רמת גן הרב יוחנן הלטובסקי נוסד אלול תשס"א	
ביהכ"נ אשכולי פז אשקלון הרב ידידיה כהן נוסד סיון תשס"א	ביהמ"ד קדימה אור קדימה הרב פנחס רין נוסד אב תשס"א	ביהמ"ד שבטי ישראל גבעתיים הרב חיים דוד קובלסקי נוסד אב תשס"א	ביה"כ המרכזי שוהם הרב זאב רונברג נוסד אב תשס"א
בי"ס אמ"ת כפר בתיא רעננה הרב שלמה פרוכטר נוסד שבט תשס"א	בית הכנסת הגדול תל אביב הרב דונט נוסד שבט תשס"א	ביהכ"נ לכו נרננה קרליבך גבעת שמואל הרב משה קובלסקי נוסד אייר תשס"א	
מרכז עזריאלי משרד אלמגור תל אביב הרב דוד מנדלבוים נוסד טבת תשס"א	בנין מוטורולה יד אליהו תל אביב הרב דוד מנדלבוים נוסד שבט תשס"א	בורסת היהלומים רמת גן הרב משה קובלסקי נוסד שבט תשס"א	ביהכ"נ סמאטס תל אביב הרב שלמה פרוכטר נוסד שבט תשס"א
משרד אברת תל אביב הרב שמואל בן ציון נוסד כסלו תשס"א	חברת חשמל יד אליהו תל אביב הרב דוד מנדלבוים נוסד כסלו תשס"א	אור חדש תל אביב הרב דוד ברוורמן נוסד טבת תשס"א	
ביהכ"נ קרית אליהו רעננה הרב חיים פרויליך נוסד תשרי תשס"א	משרד פרסום "גל" רמת גן הרב חיים דוד קובלסקי נוסד חשון תשס"א	נוה הרצוג ישיבה תיכונית אשדוד הרב זאב פרייזר נוסד חשון תשס"א	בנק לאומי הסניף הראשי תל אביב הרב מרדכי הבר נוסד כסלו תשס"א
ביהכ"נ אהל משה הרצליה פיתוח הרב חיים פרויליך נוסד אייר תש"ס	ביהכ"נ היכל משה תל אביב הרב אליהו שפירא נוסד סיון תש"ס	ביהכ"נ רמב"ם שוק הכרמל הרב דוד עובדיה נוסד אלול תש"ס	
בית הכנסת בית פלטיאל אזור הרב חגי כהן נוסד אדר תש"ס	ביהכ"נ מגדלי התאומים רמת גן הרב יונה רובין נוסד אדר תש"ס	ביהכ"נ הגדול תל אביב הרב ליפא פלמן נוסד ניסן תש"ס	ביהכ"נ היכל משה נתניה הרב זאב וקסברגר נוסד ניסן תש"ס
ביהכ"נ ישראל הצעיר פתח תקוה הרב יצחק מרנשטיין נוסד כסלו תש"ס	נוה דקלים ראשון לציון הרב אברהם אדל נוסד כסלו תש"ס	בית הכנסת הספרדי ראשון לציון הרב דוד קסטל נוסד כסלו תש"ס	
ביהכ"נ סוכטשוב בני ברק הרב חיים דוד קובלסקי נוסד אלול תשנ"ט	זקוק לסיוע בהקמת שיעור הדף היומי? טלפון למוקד הדף היומי 03-616-47-25	ביהכ"נ ישראל הצעיר רמת גן, קרית קריניצי הרב משה קובלסקי נוסד חשון תש"ס	